

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 654/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Vanekom, Potočná 85, Skalica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Skalica č. k. 7 C 14/2018-285 z 13. júla 2020 a č. k. 7 C 14/2018-300 zo 16. septembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 14/2018-285 z 13. júla 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka“) a uznesením okresného súdu č. k. 7 C 14/2018-300 zo 16. septembra 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie vydané sudcom“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca na okresnom súde domáhal proti žalovanému zaplattenia peňažnej sumy vo výške 15 000 eur s príslušenstvom. Sťažovateľ vo veci nemal úspech a bol zaviazaný na náhradu trov konania v prospech žalovaného v rozsahu 100 %. Okresný súd napadnutým rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka uložil sťažovateľovi zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 7 455,39 eur. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť. Napadnutým rozhodnutím okresného súdu vydaným sudcom bola jeho sťažnosť zamietnutá.

3. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd nesprávnym spôsobom vyčíslil náhradu trov konania, pretože zohľadnil aj úkony právnej pomoci, ktoré neboli účelne vynaložené a nesúviseli s prejednávanou vecou.

4. Konkrétne rozporuje úkon právnej služby oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia a žiadosť o predĺženie lehoty zo 6. augusta 2018 z dôvodu, že nemal súvis s vecou samou, ďalej neuznáva spolu šesť úkonov právnej služby spočívajúcich v porade s klientom, pretože prvá z nich sa mala konať bezprostredne po prevzatí a príprave právneho zastúpenia, vo vzťahu k ďalším poradám nebola preukázaná ich účelnosť, rovnako spochybňuje úkon vykonaný protistranou v súvislosti s oznámením mena a priezviska svedka, keďže k jeho výsluchu ani nedošlo, a nesúhlasí ani s priznaním odmeny za úkon

právnej služby vykonaný v súvislosti s podaním vzájomnej žaloby a v súvislosti s podaním návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

5. Neúčelnosť, resp. neodôvodnenosť povinnosti nahradenia trov právneho zastúpenia za už uvedené úkony právnej služby spochybňoval sťažovateľ už v sťažnosti podanej proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Jeho sťažnosti nebolo vyhovené, okresný súd nezodpovedal na argumenty predložené sťažovateľom, čím je napadnuté rozhodnutie okresného súdu vydané sudcom nedostatočne odôvodnené a negatívnym spôsobom zasahuje do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj do základného práva vlastniť majetok a práva na pokojné užívanie majetku.

6. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd uložil okresnému súdu dočasne sa zdržať výkonu právoplatného rozhodnutia, a zároveň žiada, aby aj tretím osobám uložil dočasne sa zdržať oprávnenia priznaného právoplatným rozhodnutím, čo odôvodňuje výškou trov konania, ktorá je pre neho likvidačná, pričom odloženie výkonu rozhodnutia nespôsobí žalovanému, resp. jeho právnenému zástupcovi takú ujmu, aká by mohla byť spôsobená výkonom tohto rozhodnutia.

7. Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľ vo veci samej domáha, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka a napadnutým rozhodnutím vydaným sudcom, pričom ich obe žiada zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ si zároveň uplatňuje nárok na náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

14. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.

17. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že jej podstatou je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka a napadnutým rozhodnutím vydaným sudcom z dôvodu, že okresný súd sa podľa sťažovateľa nevysporiadal s jeho námietkami smerujúcimi proti jednotlivým úkonom právnej služby poskytovaným právnym zástupcom protistrane, ktoré považoval za neúčelné, resp. nesúvisiace s prejednávanou vecou. Sťažovateľ sa domáha odkladu vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí v súlade s § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ mal zrejme na mysli § 129 zákona o ústavnom súde, odklad vykonateľnosti bol upravený v § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení účinnom do 28. februára 2019, ktorý bol s účinnosťou od 1. marca 2019 nahradený zákonom o ústavnom súde.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka

19. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka ústavný súd konštatuje, že primárne bolo úlohou okresného súdu v rámci konania o sťažnosti podanej sťažovateľom proti napadnutému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka posúdiť predmetné rozhodnutie. Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľovi domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozhodnutím okresného súdu podaním

sťažnosti, teda v konaní vedenom pred všeobecnými súdmi, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany.

20. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti z uvedených dôvodov (bod 19 tohto odôvodnenia) podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím vydaným sudcom

21. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997, č. 22410/93). Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania, keďže táto problematika by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade, že postup všeobecného súdu extrémne vybočuje z pravidiel upravujúcich súdne konanie v dôsledku jeho závažného pochybenia (IV. ÚS 348/2011).

22. Na účely posúdenia relevantnosti námietok sťažovateľa formulovaných v ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu vydanému sudcom sa ústavný súd oboznámil s jeho obsahom.

23. K úkonu právnej služby oznámeniu o prevzatí právneho zastúpenia a žiadosti o predĺženie lehoty zo 6. augusta 2018 okresný súd uviedol, že tento úkon nebol žalovanému priznaný, keďže nesúvisel s vecou samou.

24. K sporným šiestim úkonom právnej služby spočívajúcim v porade s klientom okresný súd poukázal na § 13a ods. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom žalovaný svojím podpisom potvrdil uskutočnenie týchto porád, na ktoré mal ako klient v rámci poskytnutia právnych služieb advokátom nárok.

25. Úkon právnej pomoci spočívajúci v oznámení mena a priezviska svedka okresný súd vyhodnotil ako účelne vynaložený, keďže strana konania má právo navrhnúť vykonanie dôkazov, ktorými sleduje bránenie svojho práva, s čím jej môžu vzniknúť aj náklady, bez ohľadu na to, ako súd v konečnom dôsledku posúdi tento návrh na vykonanie dokazovania.

26. Napokon sa okresný súd vysporiadal aj s tvrdenou neúčelnosťou úkonu právnej služby vykonaného v súvislosti s podaním vzájomnej žaloby a v súvislosti s podaním návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, keď uviedol, že žalovaný v priebehu konania doručil súdu vzájomnú žalobu, pretože počas konania vyšlo najavo, že žalovaný má proti žalobcovi vzájomnú pohľadávku súvisiacu s predmetom konania. Vzhľadom na spornosť tejto pohľadávky okresný súd vylúčil tento nárok na samostatné konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 12/2019 s poukazom na zásadu hospodárnosti konania. Aj napriek vylúčeniu nároku žalovaného na samostatné konanie bol tento úkon účelný a súvisel s predmetom tohto konania. V súvislosti s podanou vzájomnou žalobou podal žalovaný aj návrh na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktorému súd v plnom rozsahu vyhovel, a preto aj tento úkon spĺňal náležitosti v zmysle vyhlášky.

27. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa s námietkami sťažovateľa, ktoré sťažovateľ formuloval už v sťažnosti smerovanej proti napadnutému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka a následne aj v podanej ústavnej sťažnosti, vysporiadal v súlade s príslušnou právnou úpravou, t. j. § 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj s § 13a vyhlášky, a odôvodnenie

tohto rozhodnutia nepredstavuje extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich civilné sporové konanie.

28. Nemožno prisvedčiť názoru sťažovateľa, že okresný súd napadnuté rozhodnutie o sťažnosti neodôvodnil. Okresný súd sa jednotlivito vyrovnal s námietkami sťažovateľa, a to spôsobom, ktorý neodporuje zákonu, je preskúmateľný a ústavne udržateľný. V zmysle § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Okresný súd sťažovateľom rozporované úkony právnej služby vyhodnotil ako účelne vynaložené a hospodárne. Najmä vo vzťahu k posledným dvom rozporovaným úkonom právnej služby ústavný súd uvádza, že okolnosti uvedené vo vzájomnom návrhu mohli byť súdom vyhodnotené aj v rámci prebiehajúceho konania, pričom bolo v právomoci súdu rozhodnúť aj o vylúčení vzájomnej žaloby na samostatné konanie. Návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov má význam z hľadiska poplatkovej povinnosti žalovaného pre prípad, ak by tento nebol v spore úspešný a chcel by iniciovať odvolacie, resp. dovolacie konanie, teda tento úkon je spojený s prístupom žalovaného k súdu, k odvolaciemu, resp. dovolaciemu konaniu. K sporným poradám advokáta s klientom je potrebné dodať, že tieto úkony právnej služby spĺňali aj podmienku podľa § 13a ods. 3 vyhlášky, teda medzi jednotlivými poradami došlo k inému úkonu právnej služby, a to k účasti na nariadenom pojednávaní vo veci samej, resp. k podaniu vyjadrenia vo veci samej. Podobne vo vzťahu k oznámeniu mena a priezviska svedka podľa názoru okresného súdu toto podanie spĺňalo podmienky písomného podania vo veci samej podľa § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky. Aj v prípade pochybnosti o účelnosti naposledy uvedeného úkonu vo vzťahu k uplatňovaniu, resp. bráneniu práva v spore nie je možné iba na tejto pochybnosti založiť záver o porušení označených práv, keďže jej intenzita nedosahuje ústavnoprávny rozmer, a preto ani neumožňuje zásah ústavného súdu do právoplatného rozhodnutia okresného súdu vydaného sudcom.

29. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím

príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

30. Na základe uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím vydaným sudcom odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, pretože neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľom označených práv. Rovnaký záver možno vysloviť aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu z dôvodu, že zásah do majetkovej sféry sťažovateľa nebol vyhodnotený ako priečiaci sa označeným právam.

31. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu